

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΟΙ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΙ

1

ΕΙΧΕ ΚΑΘΕ ΛΟΓΟ να αισθάνεται υπερήφανος και τυχερός ο Σταύρος εκείνο το ανοιξιάτικο απόγευμα στη σάλα του πατρινού αρχοντικού, όπου μαζεμένη όλη η οικογένεια Δηβάκη αρραβώνιαζε τη μεγάλη κόρη, την Ιουλία, με τον κοσμογυρισμένο μεγαλέμπορο. Το μεσημέρι που έφτασε με το τρένο από την Αθήνα και κατέλυσε στο ξενοδοχείο του, συναισθανόταν πως βρισκόταν μπροστά σε μια σημαντική καμπή της ζωής του. Η αυγή του εικοστού αιώνα τον έβρισκε σε λαμπρή οικονομική κατάσταση, κοντά στα σαράντα του, και με περιουσία, σε Αθήνα και Μασσαλία, αξιοζήλευτη για την εποχή. Ένα επιβλητικό δίπλωτο απέναντι από τα ανάκτορα, που έβλεπε από το μπαλκόνι τού πάνω ορόφου τον Λυκαβηττό, ένα πολυτελές κατάστημα υφασμάτων στην οδό Ερμού, καθώς και ένας εμπορικός οίκος που περιλάμβανε γραφεία και στεγασμένες αποθήκες κατά μήκος του γαλλικού λιμανιού, ήταν επαρκή τεκμήρια της αξιοσύνης του Σταύρου, αν σκεφτεί κανείς ότι ξεκίνησε από το μηδέν ή ίσως ακόμα παρακάτω.

Γιος ενός θεόφτωχου Μαρουσιώτη νερούλα, θλιβερού πατερφαμίλια μιας πολυμελούς οικογένειας που αγωνιούσε ολημερίς για τον επιούσιο, ο Σταύρος Αμυράλης μπάγκαρε στα βαπόρια

πριν κλείσει τα δεκατρία καλά καλά και ξανοίχτηκε στον απέραντο κόσμο, με όπλα την απελπισία, το πείσμα του και προπαντός την ορμή του στην κοίτη της ζωής που τον προσκαλούσε. Και τα κατάφερε, γιατί γρήγορα κατάλαβε πως μόνο το εμπόριο θα του άνοιγε το δρόμο. Λιθαράκι λιθαράκι έστηνε επί δεκαετίες τον εμπορικό του οίκο, εξάγοντας λάδι, βαμβάκι και δέρματα στη Μασσαλία και εισάγοντας από κει υφάσματα και είδη πολυτελείας σε πολύ ανταγωνιστικές τιμές, που τα μοσχοπουλούσε στην πατρίδα του. Δυο φορές βρέθηκε στο χείλος του γκρεμού. Την πρώτη, όταν έκανε την αποκοτιά να ρισκάρει πάνω από το μισό του κομπόδεμα στο νεοσύστατο τότε χρηματιστήριο, και τη δεύτερη, όταν ο Τρικούπης δήλωνε «δυστυχώς επτωχεύσαμεν», κι ο Σταύρος βρέθηκε με υποσχετικές του δημοσίου στα χέρια του, που δεν άξιζαν πλέον ούτε μια πεντάρα. Παρ' όλα αυτά, ήταν ήδη γερά δικτυωμένος κι αυτό διευκόλυνε τα νέα ξεκινήματα. Ωστόσο, το μάθημά του το είχε πάρει. Δεν εμπιστευόταν πλέον κανέναν πέρα από τον εαυτό του και δεν άφηνε ούτε δεκάρα να πάει στράφι. Είχε βγάλει όνομα στην αγορά για τη σφιχτοχεριά του, αλλά ήταν έντιμος και συνεπής στις συναλλαγές του κι όλοι τον σέβονταν.

Πάντως απόψε, στη σάλα των Δηβάκηδων όπου τελούνταν οι αρραβώνες, κανείς δεν θα μπορούσε να τον κατηγορήσει για έλλειψη γαλαντομίας, το αντίθετο μάλιστα. Είχε στείλει από το μεσημέρι ένα καλάθι με εκλεκτά εδέσματα από το καλύτερο εδωδιμοπωλείο της Πάτρας, κι όταν παρουσιάστηκε το απογευματάκι στο κατώφλι του σπιτιού, φρέσκος φρέσκος μετά τη χτεσινή του επίσκεψη στο χαμάμ της Πλάκας, φορώντας τη βαθυπράσινη ρεντιγκότα του, τα ολοκαίνουρια κερωμένα στιβάλια του και το στητό ημίψηλο στο δασύτριχο κρανίο του, η γριά υπηρέτρια του σπιτιού σαν να ζώηρεψε μετά από κάμποσους χρόνους κατήφειας

κι απελπισιάς. *Κιμπάρης μοιάζει ο γαμπρός*, σκέφτηκε, με τις ελπίδες της για επανόρθωση της οικογένειας ανανεωμένες.

Η κρίση της σταφίδας είχε καταστρέψει πολλούς σταφιδο-παραγωγούς, μεταξύ των οποίων και τον Παναγιώτη Δηβάκη, που αναγκάστηκε να ξεπουλήσει τα περισσότερα από τα υπάρχοντά του και να περιορίσει την οικογένειά του σε μια μετρημένη και άχαρη ζωή, γεμάτη αξιοπρεπείς στερήσεις και θλιβερές αναμνήσεις. Έτσι, όταν ο Σταύρος Αμυράλης έστειλε από την Αθήνα προξενιό για την Ιουλία, η μόνη έγνοια όλων τους ήταν μην τυχόν και πάθει τίποτα ο γαμπρός και δεν προλάβουν το γάμο, τόσα γίνονταν. Στα τριάντα της πια, η δεσποινίς Δηβάκη δεν είχε άλλα περιθώρια για αποκατάσταση. Η χρεοκοπία του πατέρα της πριν λίγα χρόνια έπεσε ακριβώς πάνω στον «καιρό» της, όταν ήταν σε ηλικία γάμου δηλαδή, και φυσικά η έλλειψη προίκας αποθάρρυνε τους καλούς γαμπρούς και χρόνο το χρόνο βύθιζε την Ιουλία σε μαύρη απελπισία. Από την άλλη, η ευγενική της καταγωγή, από παλιά φράγκικη οικογένεια του Πύργου, δεν της επέτρεπε ταπεινωτικούς συμβιβασμούς με παρακατιανούς υποπήφιους, αλλά και δεν επαρκούσε για να υποκαταστήσει την ανύπαρκτη προίκα. Ωστόσο, ήταν αυτή ακριβώς η ευγενική καταγωγή που δελέασε τον Σταύρο Αμυράλη και τον έκανε να παραβλέψει τη μεγαλούτσικη ηλικία της νύφης, προκειμένου να βάλει στην οικογένειά του μια αριστοκράτισσα, στην οποία δεν θα μπορούσαν να φερθούν περιφρονητικά και ακατάδεχτα οι κυρίες του καλού κόσμου, όπως έκαναν μέχρι τώρα με τη μάνα του και τις αδερφές του. Είχε αποφασίσει επιτέλους –αφού κυλίστηκε για χρόνια σε λερά σεντόνια με εύθυμες Μαρσεγιέζες και Ρωμιές– πως ήρθε η ώρα να φτιάξει οικογένεια και δεν ήθελε με κανέναν τρόπο να έχει ο γιος του το μειονεκτικό ξεκίνημα στη ζωή, που είχε ο ίδιος.

Γύρισε και κοίταξε την Ιουλία δίπλα του και το πρόσωπό του, το οποίο φώτιζε το αναμμένο κερί του αρραβώνα που κρατούσε στο χέρι του, μαλάκωσε. Η σοβαρή κοπέλα με τη λεπτή κορμοστασιά και το ολόλευκο δέρμα, που στεκόταν κοντά του βασιτώντας κι εκείνη το κερί της και χαμογελώντας ντροπαλά, ήταν εγγύηση για μια νέα, ευγενέστερη αρχή στη ζωή του. Ξαναγύρισε ικανοποιημένος προς τον παπα-Βασίλη, που ευλογούσε τους αρραβώνες τους:

«...Υπέρ του δούλου του Θεού Σταύρου και της
δούλης του Θεού Ιουλίας των νυν
μνηστευομένων
αλλήλοις και της σωτηρίας αυτών...»

Η σάλα πλημμύρισε γλυκό καπνό από το θυμιατό του παπα-Βασίλη, κι έκανε τα δάκρυα να κυλήσουν πιο γρήγορα στα γυναικεία μάγουλα και να θολώσουν συγκρατημένα τα μάτια των αντρών, που παρακολουθούσαν το μυστήριο.

Για τον πατέρα της νύφης τούτη η ώρα ήταν μια θεόσταλη αναλαμπή μέσα στη μαυρίλα, που έζωνε μόνιμα το νου του τώρα πια. Η σκοτισμένη του ματιά έπεσε στο ασημένιο δισκάκι, όπου ήταν ακουμπισμένες οι βέρες πάνω σ' ένα κεντητό πετσετάκι, μια χρυσή και μια μικρότερη ασημένια. Πώς γλίτωσε αυτό το δισκάκι από το ξεπούλημα των ασημικών τους; Τα είχαν δώσει όλα μήπως και μάζευαν κατιτίς για να καλμάρουν προσώρας τους πιστωτές του, που τον καταδίωκαν χωρίς σταματημό. Το ήξερε πως η γυναίκα του, η Ισμήνη, με τη βάγια της, τη γριά υπηρέτρια, συνωμοτούσαν κι έκρυβαν ό,τι μπορούσαν για να το γλιτώσουν, κι εκείνος αγρίευε, τις βλαστημούσε και τις φοβέριζε, λυσομανώντας με μάτια κατακόκκινα από οργή αλλά κι

από ντροπή. Ως και το ευρωπαϊκό τους σαλόνι είχαν ξεπουλήσει, κι είχαν φέρει από τον Πύργο τα παλιά έπιπλα της μακαρίτισσας της μάνας του, κάτι σαρακοφαγωμένους χωριάτικους καναπέδες με τις πολυθρόνες τους, που η Ισμήνη είδε κι έπαθε να τους σουλουπώσει λιγάκι. Περιέφερε το βλέμμα του πάνω τους, λες κι είχε βαλθεί να στραγγαλίσει όση περηφάνια απέμεινε μέσα του, και ομολόγησε στον εαυτό του πως ένας προσεκτικός παρατηρητής θα καταλάβαινε αμέσως ότι οι ταπετσαρίες τους ήταν υπολείμματα από παλιές κουρτίνες, γιατί η προσπάθεια της Ισμήνης να συνδυάσει τα ασυνδύαστα είχε φυσικά αποτύχει. Ωστόσο, έλαμπαν από πάστρα και νοικοκυροσύνη τα πάντα εκεί μέσα. Ό,τι περνούσε από το χέρι της το έκανε με το παραπάνω η οικοδέσποινα. Την ντρεπόταν την Ισμήνη. Κι όσο περισσότερο την ντρεπόταν τόσο πιο λυσσαλέα τη βλαστημούσε όποτε έβρισκε αφορμή. Είχε καταντήσει να τους μετράει και τις μπουκιές. «Να κοπούν τα ξορέξια εδώ μέσα, ακούσατε;» ωρυόταν όταν έβλεπε κάποιον να τρώει ανάμεσα στα γεύματα. «Για βάλτε μυαλό και κάντε οικονομία, γιατί θα σας πετάξω όλους στο δρόμο, να φύγετε από δω μέσα», απειλούσε και σειόταν ο τόπος. Ωστόσο, μόνο η Ιουλία έδειχνε λιτοδίαιτη «εκεί μέσα». Η άλλη του κόρη, η εικοσάχρονη Ανδριάνα, ήταν αφράτη αφράτη και τα δίδυμα μάλλον ευτραφή παιδάκια. Όσο για την Ισμήνη, αυτή είχε μαραθεί πρόωρα και, παρότι εύσωμη, έδειχνε σαν ρουφηγμένη μέσα στις ίδιες της τις σάρκες. Ο γιος του ευτυχώς είχε πάρει το σκαρί του πατέρα του, λιπόσαρκο και ευθυτενές.

«...Εις το όνομα του Πατρός, και του Υιού, και του Αγίου Πνεύματος...»

συνέχιζε μακρόσυρτη η ψαλμωδία του ιερέα, καθώς σταύρωνε με τις βέρες τους μελλόνυμφους, με τη χρυσή τον άντρα, με την ασημένια τη γυναίκα, κατά το εθιμοτυπικό. Κουμπάρος ο αδερφός της νύφης, ο Γιάννης, που πήρε ν' αλλάζει τις βέρες, ενώ από μέσα του προβάριζε πώς θα το 'φερνε με τρόπο, κάποια στιγμή απόψε, να μιλήσει στον φρεσκοαρραβωνιασμένο γαμπρό για τα σχέδιά του. Ονειρευόταν να σταματήσει τον κατήφορο που είχε πάρει η οικογένεια και ήξερε πώς. Ένα αμπέλι, που τους είχε απομείνει, μπορούσε να τους σώσει αν το εκμεταλλεύονταν σωστά. Η σταφίδα, είν' αλήθεια, δεν φτούραγε πια με την κατρακύλα που είχαν πάρει οι τιμές της, αλλά το κρασί είχε μέλλον. Όσοι σταθήκανε τυχεροί και γλίτωσαν λίγες από τις οικονομίες τους, είχαν καταπιαστεί με την οινοποιία και κάτι κατάφερναν. Οι ξένες αγορές ενδιαφέρονταν σοβαρά και απορροφούσαν μεγάλες ποσότητες. Αλλά χρειάζονταν λεφτά για τέτοια επένδυση, και ο ίδιος δεν είχε πεντάρα τσακιστή. Το σπίτι τους, όπου να 'ναι, έβγαινε στο σφυρί, κι εκείνος, στα είκοσι έξι του, αισθανόταν ήδη αποτυχημένος, αδικημένος, τρομαγμένος. Έσκυψε και φίλησε το χέρι του παπα-Βασίλη με σεβασμό, αλλά η θωριά του έδειχνε άνθρωπο αποκομμένο από την ιερότητα της στιγμής.

«...Νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων.
Αμήν».

«Να έχετε την ευλογία του Θεού, παιδιά μου, και καλά στέφανα», απόσωσε ο ιερέας και ακολούθησαν ευχές, φιλιά και συγκίνηση ανάμεσα στους λιγοστούς παρευρισκόμενους σ' εκείνη τη γλυκόπικρη τελετή.

Ούτε καν τα απαραίτητα για ένα αξιοπρεπές τραπέζι αρραβώνων δεν είχαν να πάρουν οι Δηβάκηδες, και κανενός το μυαλό

δεν μπορούσε να ξεφύγει απ' αυτή τη θλιβερή πραγματικότητα. Ωστόσο, είχε έρθει η ώρα για τα δώρα του γαμπρού στη νύφη. Τα πρόσωπα ξαστέρωσαν λιγάκι, η λουσατή κασετίνα που κρατούσε τώρα ο Σταύρος στα χέρια του έδινε μια νότα ξεχασμένης πολυτέλειας στη ζωή τους.

«Αχ, τι όμορφο, τι θεσπέσιο!» αναφώνησε η Ανδριάνα, η εικοσάχρονη αδερφή της νύφης, όχι χωρίς ζήλια αλλά και με ειλικρινή χαρά για την καλή τύχη της αδερφής της, που ίσως άνοιγε το δρόμο και για τις δικές της χαρές στη συνέχεια.

«Υπέροχο, κομψότατο», υπερθεμάτισε η κυρία Ισμήνη, καμαρώνοντας την κόρη της καθώς ο γαμπρός περνούσε το ακριβό κολιέ γύρω από τον ντελικάτο λαιμό της.

Το φίνο μαργαριτάρι σάλεψε πάνω στη γουβίτσα του λαιμού της καθώς ο Σταύρος πάλευε με το κούμπωμα, και οι γαλατένιες του ανταύγειες έσμιγαν με τα στραφτοκοπήματα των διαμαντιών του παντατίφ, κάνοντας τη λευκή επιδερμίδα της Ιουλίας να φαντάζει λαμπερά σατινένια. Ασορτί σκουλαρίκια με πιο μικρά μαργαριτάρια στόλισαν αμέσως μετά και τους απαλούς λοβούς των αυτιών της. Η αρραβωνιασμένη κοπέλα ήταν στις δόξες της εκείνο το βράδυ, άστραφτε από ικανοποίηση και καμάρι. Αναπάντεχη ήταν η χαρά της, γι' αυτό και υπέρμετρη. Ο γαμπρός με το μέτριο, κάπως χοντροκομμένο παρουσιαστικό του και τα σαράντα του χρόνια, δεν ήταν ό,τι ονειρευόταν άλλες εποχές σαν νεαρή κοπέλα, αλλά οι καιροί είχαν αλλάξει. Ο Σταύρος Αμυράλης ήταν ό,τι καλύτερο μπορούσε πια να έχει ευχηθεί.

«Σας εύχομαι να ζήσετε», έλεγαν τώρα αδέξια οι δίδυμες αδερφές της η μια μετά την άλλη, όπως τις είχε δασκαλέψει η μητέρα τους. Ήταν τα στερνοπούλια της, δυο δεκάχρονα κοριτσάκια ολόγεια, ξανθωπά, ευτραφή και χωρίς τον δεξιό τους κοπτήρα και τα δύο, γεγονός που τους έκανε όλους να

σαστίζουν και να σταυροκοπιούνται κρυφά, για να ξορκίσουν τυχόν σκοτεινές δυνάμεις που φανερώνονταν μέσα από τέτοιες παράξενες συμπτώσεις. «Δαιμονική συνεργία», μουρμούραγε κάθε τρεις και λίγο η γριά Ζώχρα, παραμάνα της κυρίας Ισμήνης από τότε που ήταν μωρό και τώρα βάγια της, κατ' ευφημισμών. Βάγια την έλεγαν, προσωπική καμαριέρα της κυρίας δηλαδή, αλλά στην πραγματικότητα ήταν η μόνη υπηρέτρια του σπιτιού πλέον κι αυτό γιατί, αφενός, δεν είχε πού αλλού να πάει, αφετέρου, δεν τους κόστιζε σχεδόν τίποτα. Το είχε ανέκαθεν συνήθειο να τρέφεται από τα αποφάγια του τραπεζιού και σε τούτους τους δύσκολους καιρούς αυτό την έσωσε. Ο Παναγιώτης Δηβάκης δεν επέμεινε για την απομάκρυνσή της, όπως έκανε με την παρακώρη τους τη Μαρίτσα, στην απεγνωσμένη του προσπάθεια να εξοικονομήσει και την τελευταία δεκάρα.

Ήξερε όμως από εξοικονόμηση και ο Σταύρος. Εξαιρετικά επιφυλακτικός καθώς ήταν, άκουγε τώρα ανέκφραστος τον κουναάδο του τον Γιάννη να του κάνει νύξη για κάποιο δάνειο, μια συμφέρουσα επένδυση, όπως έλεγε, σε κάποια καινούρια δουλειά με κρασιά. Χάιδεψε αφηρημένα την κοντή του γενειάδα, όπως συνήθιζε όταν κάτι τον προβλημάτιζε. Δεν ήταν κακή ιδέα τα κρασιά, έμπορος ήταν και γνώριζε καλά τις αγορές, αλλά του Γιάννη τις ικανότητες δεν τις ήξερε. Θα ήταν σε θέση να φέρει εις πέρας μια απαιτητική επιχείρηση, όπως ένα οινοποιείο; Νέος ήταν, τίμιος έδειχνε, αλλά χρειαζόνταν κι άλλα προσόντα για να προκόψει κανείς. Του υποσχέθηκε ωστόσο πως θα το συζητούσαν εκτενέστερα το θέμα την επομένη, στη βόλτα.

Είχε πέσει για τα καλά η νύχτα όταν πια σηκώθηκε ο γαμπρός να φύγει, να γυρίσει στο ξενοδοχείο του. Κανόνισαν να περάσουν από κει να τον πάρουν το άλλο πρωί, κατά τις έντεκα, για να κάνουν την πρώτη τους έξοδο στην Πάτρα, σαν

αρραβωνιασμένοι, η Ιουλία κι εκείνος. Αντάλλαξε με όλους τις τελευταίες χαιρετούρες και τελικά η πόρτα έκλεισε πίσω του βαριά, αφήνοντάς τον μόνο στο λιθόστρωτο, δυο βήματα από την κεντρική πλατεία της πόλης, που έριχνε μέχρις εκεί το πλούσιο φως από τους μεγάλους φανούς αερίου που την περιστοιχίζαν. Σήκωσε το βλέμμα του στο λαδοφάναρο που κρεμόταν στο πρέκι της πόρτας από πάνω του. Μάλλον συσκότιζε παρά φώτιζε την είσοδο του σπιτιού. Αλλά η ανέχεια ήταν φανερή στα πάντα εκεί μέσα. Στα καταμπαλωμένα ρούχα της γριάς υπηρέτριας, στα κακοφωτισμένα δωμάτια, στη φτωχή ποικιλία του δείπνου και σε πολλά άλλα παρόμοια, κυρίως όμως στην κατήφεια που είχε διαποτίσει τα πρόσωπα των ενοίκων του.

Κι όμως το σπίτι είναι εξαιρετικό, αληθινό αρχοντόσπιτο, έλεγε μέσα του ο Σταύρος, γυρίζοντας να θαυμάσει για άλλη μια φορά την εντυπωσιακή πρόσοψη με τα μαρμάρινα φουρούσια, που υποστήριζαν τα επιβλητικά μπαλκόνια από χυτοσίδηρο, τα περίτεχνα αετώματα πάνω από τις μπαλκονόπορτες, την ανάλαφρη περίμετρο της ταρατσας με τα κομψά κολονάκια της, όλα τεκμήρια της άλλοτε ανώτερης θέσης του ιδιοκτήτη στην κοινωνική κλίμακα και αμύχανοι παρατηρητές της τωρινής του κατάπτωσης. *Και στο καλύτερο σημείο της πόλης,* συνέχιζε τη σκέψη του ο Σταύρος, *μέσα στο κέντρο.* Μια ιδέα γεννήθηκε στο μυαλό του. Ίσως υπήρχε τρόπος να βοηθήσει τον κουνιάδο του.

Προχώρησε προς την πλατεία, με κατεύθυνση το ξενοδοχείο του στην πίσω πλευρά της. Η κίνηση ήταν λιγοστή αυτή την ώρα, με τα καταστήματα και τα καφενεία να κατεβάζουν ρολά το ένα μετά το άλλο. Κυριακή αύριο, οι Δηβάκηδες τον είχαν παρακινήσει να πάνε όλοι μαζί στην εκκλησία, αλλά εκείνος αρνήθηκε. Αυτά ήταν για τις γριές και τους αργόσχολους, οι άνθρωποι της δουλειάς δεν τα συνήθιζαν. Πήγαιναν στο μαγαζί

ή στο γραφείο τους και δούλευαν το δεκάωρό τους, όπως κάθε μέρα. Κάτι ψιθυριζόταν τώρα τελευταία πως έπρεπε να καθιερωθεί η Κυριακή ως μέρα αργίας, αλλά δεν το έβλεπε ούτε πιθανό ούτε πρέπον, γιατί κάτι τέτοιο θα ήταν οπωσδήποτε επιβλαβές για το εμπόριο.

Τινάχτηκε στην άκρη με σβελτάδα, καθώς μια σουστά περνούσε δίπλα του κι ο ντορής της άφηνε την ανάγκη του φαρδιά πλατιά μες στη μέση του δρόμου. Ανέβηκε στο πεζοδρόμιο και προσπάθησε να σκεφτεί τα αποψινά, την αρραβωνιαστικιά του, τις έγνοιες της οικογένειας, τη θέση του σε όλα αυτά, αλλά ο νους του ξεστράτισε στις δικές του υποθέσεις. «Πρέπει να ξυπνήσω νωρίς αύριο, να πάω στο λιμάνι να μάθω γι' αυτή την καινούρια ασφαλιστική εταιρεία που έχει πιο φτηνά ασφάλιστρα. Στον Πειραιά δεν έχει έρθει ακόμα, ευκαιρία τώρα που είμαι εδώ να πάω να μάθω», μονολογούσε μέσα από τα δόντια του, καθώς διέσχιζε τη μισάνοιχτη πόρτα του ξενοδοχείου του.

«Καλήν εσπέραν σας, κύριε», τον υποδέχτηκε ο νυσταγμένος θυρωρός και του έδωσε το κλειδί του δωματίου του.

Ξαφνικά, νύσταξε κι εκείνος, πολύ. Ανέβηκε στον όροφό του, προχώρησε πρώτα ως την άκρη του μακρόστενου διαδρόμου, για να επισκεφτεί το αποχωρητήριο, και σε λίγα λεπτά της ώρας άνοιγε την πόρτα του δωματίου του κι έπεφτε στο κρεβάτι βγάζοντας μόνο τα στιβάλια του. Όσπου να σβήσει ο θόρυβος που έκανε το μποτίνι καθώς έπεφτε στο ξύλινο πάτωμα, ένας άλλος θόρυβος πήρε τη θέση του: Το καμπανιστό ροχαλητό του Σταύρου Αμυράλη, που μόλις είχε μπει γαμπρός στην οικογένεια Δηβιάκη.